

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

В ТІ ЧАСИ, КОЛИ Я ВПЕРШЕ УСВІДОМИЛА, що, можливо, насправді не існую, я проводила будні в державному закладі на північному боці Індіанapolisа, що мав назву старша школа Вайт-Рівер і в якому сили, настільки більші за мене, що я й не сподівалася їх ідентифікувати, змушували мене обідати в певний час: між 12:37 і 13:14. Якби того вересневого дня ці сили надали мені інший час для обіду або якби люди, що сиділи за одним столом зі мною і брали участь у творенні моєї долі, обрали іншу тему для розмови, в мене, можливо, був би інший кінець — чи, принаймні, інша середина. Проте я починала усвідомлювати, що життя — це історія, яку розповідають про людину, а не розповідає людина.

Звісно, вона прикидається її автором. Інакше й не можна. Коли згори о 12:37 лунає той монотонний гудок, вона думає: «Тепер я вирішую йти пообідати». Але насправді вирішує дзвінок. Людина думає, що вона — художник, але вона — полотно.

У кафетерії перекрикували один одного сотні голів, тож розмова скидалася на просто звук, стрімкий біг річки камінням. А я, сидючи під флуоресцентними циліндрами, які агресивно плювалися штучним світлом, думала про те, що всі ми вважаємо себе героями якогось особистого епосу, тоді як насправді, фактично, є ідентичними організмами, що колонізують величезне приміщення без вікон, у якому пахне дезінфекційним засобом і жиром.

Я їла бутерброд із арахісовим маслом і медом і пила газованку «Доктор Пеппер». Якщо чесно, мені взагалі видавалось огидним пережовувати рослини і тварин, а тоді пхати їх собі у стравохід, тож я намагалася не думати про те, що їм, а це теж свого роду думки на цю тему.

Навпроти мене Майкал Тернер черкав щось у блокноті з жовтими сторінками. Наш обідній столик скидався на довгограючу постановку на Бродвеї: акторський склад із роками змінювався, але ролі — ніколи. Майкал був Творчою Особистістю. Він розмовляв із Дейзі Рамірес, яка грала роль моєї Найкращої та Найбезстрашнішої Подруги ще з молодшої школи, але оскільки всі навколо шуміли, я не чула, про що вони розмовляють.

Яка роль була в цій постановці у мене? Товариша Головного Героя. Я була Подругою Дейзі або Донькою Міз Голмс. Я кимось комусь доводилася.

Мій шлунок заходився працювати над бутербродом, і навіть попри те, що всі розмовляли, я чула, як він перетравлює, як бактерії жують слизоподібне арахісове масло, ніби учні всередині мене обідають у моєму внутрішньому кафетерії. Як аж здригнулась, уявивши це.

— Хіба ти не їздила з ним у табір? — запитала в мене Дейзі.

— З ким?

— Із Девісом Пікеттом, — сказала вона.

— Та їздила, — відповіла я. — А що?

— Ти що, не слухаєш? — запитала Дейзі. «Я слухаю, — подумала я, — какофонію свого шлунково-кишкового тракту». Звісно, я вже давно знала, що в мені мешкає величезне скупчення паразитичних організмів, але не надто раділа нагадуванням про це. За кількістю клітин люди приблизно на 50 відсотків складаються з мікробів, а це означає, що близько половини клітин, із яких ви складаєтесь, аж ніяк не ваші. Конкретно у моєму біомі поселилося приблизно в тисячу разів більше мікробів, ніж живе людей на Землі, і я частенько ніби відчуваю, як вони живуть, розмножуються й помирають у мені та на мені. Я витерла спітнілі долоні об джинси і спробувала привести в норму дихання. Слід визнати, що в мене є проблеми з тривожністю, але все ж таки я вважаю, що непокоїтись через те, що ви — колонія бактерій у шкіряній оболонці, цілком нормально.

Майкал сказав:

— Його батька мали заарештувати за хабарництво чи щось таке, але в ніч перед арештом він зник. За нього призначили винагороду — сто тисяч доларів.

— А ти знаєш його дитину, — докинула Дейзі.

— Знала її, — відповіла я.

Дейзі атакувала виделкою свою шкільну прямокутну піцу та стручкову квасолю і водночас не зводила з мене погляду, широко розкривши очі, наче запитуючи: «Ну?» Я здогадувалася, що вона хоче, щоб я її про щось

запитала, та не уявляла, про що саме, бо мій шлунок ніяк не хотів угамуватися, а це змушувало мене всерйоз побоюватися, чи не підхопила я якимось чином паразитарну інфекцію.

Я ніби здалеку чула, як Майкал розповідає Дейзі про свій новий арт-проект, у якому він за допомогою фотошопу поєднає обличчя ста людей на ім'я Майкал, і отримане усереднене зображення стане новим, сто першим Майкалом; це було цікавою ідеєю, і мені захотілося послухати, але в кафетерії було надто шумно, а ще я не могла не думати, чи все в порядку з мікробним балансом сил усередині мене.

Надмірний шум у черевній порожнині — доволі рідкісний, але не унікальний первинний симптом зараження бактеріями *Clostridium difficile*, що може бути смертельним. Я витягнула телефон і вбила в пошук «мікробіом людини», щоб перечитати ознайомчий текст на Вікіпедії про трильйон організмів, які зараз перебувають усередині мене. Клацнула, щоб перейти до статті про потрібний вид клостридій, прокрутила до частини, в якій ішлося про те, що найчастіше зараження ними відбувається в лікарні. Прокрутила ще далі, до переліку симптомів, жодного з яких у мене не було, за винятком надмірних шумів у черевній порожнині, хоча я з попередніх пошуків знала: Клівлендська клініка повідомила про один випадок смерті від клостридіальної інфекції пацієнтки, яка лежала в лікарні лише з болем у животі та високою температурою. Я нагадала собі, що високої температури в мене немає, а моє «я» докинуло: «В тебе ПОКИ ЩО немає високої температури».

В кафетерії, де ще залишався шматочок моєї свідомості, хоч і неухильно зменшувався, Дейзі говорила Майкалові, що його проект із усередненням має бути не про людей на ім'я Майкал, а про ув'язнених чоловіків, яких згодом виправдали та випустили. «Це буде значно легше, — пояснювала вона, — тому що їх усіх фотографують після арешту з одного ракурсу, і тоді проект буде не тільки про імена, а й про расу, клас і масове ув'язнення», Майкал відповів: «Ти геній, Дейзі», вона хмикнула: «Здається, ти здивований», а я тим часом розмірковувала: якщо половина клітин усередині людини — це не вона, то хіба це не ставить під сумнів саме поняття «я» як займенника в однині, не кажучи вже про «я» як про автора моєї долі? І настільки глибоко провалилася в цю рекурсивну червоточину, що вона аж вивела мене з кафетерію старшої школи Вайт-Рівер до якогось несенсорного місця, яке випадає відвідувати лише по-справжньому притрушеним.

Я змалку втискую ніготь великого пальця правої руки в подушечку середнього пальця, тож тепер у мене на відбитку пальця такий дивний мозоль. Оскільки я стільки років цим займалася, в мене доволі легко тріскається шкіра на пальці, а я заліплюю його пластиром, намагаючись запобігти інфекції. Але інколи я починаю хвилюватися, чи немає там уже якоїсь інфекції, бо тоді мені потрібно її видалити, а єдиний спосіб зробити це — знову відкрити ранку та витиснути з неї кров, стільки, скільки вийде. Коли я починаю думати, чи не роздряпати шкіру на пальці, то мені вже буквально несила не зробити цього. Перепрошую за два «не» поспіль, але це якраз ситуація «мінус на мінус», зачароване коло,

з якого насправді можна вирватися, лише заперечивши заперечення. Отже, я почала відчувати, як ніготь великого пальця впивається у шкіру подушечки мого середнього пальця, і зрозуміла, що опиратися, в принципі, марно, тож під столом стягнула з пальця пластир і всадила ніготь у мозолисту шкіру так, що відчула, як тріщина відкривається.

— Голмсі, — промовила Дейзі. Я підняла на неї погляд. — Ми майже доїли обід, а ти й словом не проходила про моє волосся. — Вона демонстративно труснула волоссям із рожевими, майже червоними пасмами. Атож. Вона пофарбувала волосся.

Я миттю випірнула із глибин роздумів і сказала:

— Сміливо.

— Я теж так думаю. Воно каже: «Пані та панове, а також люди, які не ідентифікують себе як пані чи пани, Дейзі Рамірес не розбиває мрій, але розіб'є вам серце». — Дейзі сама вигадала собі життєве гасло: «Розбивати серця, а не мрії». Вона все погрожувала, що зробить собі на гомілці татуювання з цим написом, коли їй виповниться вісімнадцять. Дейзі знову повернулася до Майкала, а я — до своїх думок. Бурчання в животі стало ще гучнішим. Я зрозуміла, що мене може знудити. Як на людину, що активно недолюблює тілесні рідини, мене забагато нудить.

— Голмсі, ти в порядку? — запитала Дейзі. Я кивнула. Часом я замислювалася, за що вона мене любить чи принаймні терпить. Чому мене взагалі хтось любить або терпить. Навіть самій собі я здавалася докучливою.

Я відчула, як у мене на лобі виступає піт, а коли я починаю пітніти, зупинити це неможливо. Тепер

я пітнітиму ще не одну годину, і пітнітиме не лише обличчя чи пахви. В мене пітніє шия. Пітніють груди. Пітніють стегна. Можливо, в мене таки висока температура.

Під столом я поклала знятий пластир собі в кишеню й навпомацки витягнула новий, розгорнула його, а тоді ненадовго опустила погляд, щоб наліпити пластир на палець. При цьому я вдихала носом і видихала ротом, за рекомендаціями доктора Карен Сінґх, у такому ритмі, «щоби свічка мерехтіла, але не гаснула. Ейзо, уяви собі, як ця свічка мерехтить від твого дихання, але все ж горить, горить без упину». Я намагалася це робити саме так, але спіраль думок продовжувала закручуватися дедалі більше. Мені вчувалися слова доктора Сінґх про те, що не варто діставати телефон, що я не повинна знову і знову шукати відповіді на одні й ті самі запитання, проте однаково його дістала й перечитала статтю «Бактерії та здоров'я людини» на Вікіпедії.

Проблема зі спіраллю ось у чому: якщо йти за нею всередину, вона ніколи не закінчується по-справжньому. Вона просто дедалі більше нескінченно закручується.

Я закрила пакетик на застібці, в якому залишалася остання четвертинка мого бутерброда, підвелася й кинула його в переповнений бак для сміття. За спиною голос Дейзі запитав:

— Наскільки сильно мене має турбувати те, що ти за весь день жодного разу не сказала більше ніж два слова поспіль?

— Спіраль думок, — промимрила я у відповідь. Дейзі знала мене, відколи нам було шість років, тобто досить давно, щоби зрозуміти.

— Я здогадалася. Звиняй. Потусімо сьогодні.

До нас підійшла, всміхаючись, дівчина на ім'я Моллі й сказала:

— Знаєш, Дейзі, скажу тобі просто про всяк випадок: у тебе на майці плями від твоєї кислотної фарби.

Дейзі поглянула на свої плечі й побачила, що її смугаста майка справді вкрилася рожевими плямами. Вона мимоволі здригнулась, а тоді випрямила спину.

— Так, це частина образу, Моллі. Плямисті майки зараз дуже модні в Парижі. — Вона відвернулася від Моллі й продовжила, звертаючись до мене: — Гаразд, тоді ми підемо до тебе та подивимося «Зоряні війни: повстанці». — Дейзі дуже любила «Зоряні війни» — і не лише фільми, а й книжки, мультсеріали та дитячий мультик, у якому всі персонажі зроблені з кубиків «Лего». Вона навіть писала фанфіки про особисте життя Чубакки. — І ми покращимо твій настрій настільки, що ти зможеш сказати три або навіть чотири слова поспіль; як тобі, непогано?

— Непогано.

— А тоді можеш відвезти мене на роботу. Вибач, але треба, щоб мене хтось підкинув.

— Гаразд, — я хотіла сказати ще дещо, але думки все надходили й надходили, непрохані й неждані. Якби я була автором, я б перестала думати про свій мікробіом. Я сказала б Дейзі, наскільки мені до вподоби її ідея для Майкалового арт-проекту, а ще я сказала б їй, що справді пам'ятаю Девіса Пікетта, що я пам'ятаю

себе в одинадцять років, коли я ходила в неясному, але постійному страху. Сказала б їй, що пам'ятаю, як у таборі якось лежала поряд із Девісом на краєчку причалу, з якого ми звисили ноги, спинами на грубо обтесаних дерев'яних дошках і пильно вдивлялась разом із ним у безхмарне літнє небо. Сказала б їй, що ми з Девісом ніколи не говорили багато й навіть не дивились одне одного, але це не мало значення, тому що ми дивилися разом на одне небо, а це, мабуть, усе ж таки більше зближення, ніж зоровий контакт. Подивитися на вас може хто завгодно. Знайти ж людину, яка бачить такий само світ, як і ви, — неабияка рідкість.